

Tämä on rinnakkaistallenne.

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat *saattavat poiketa* alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Vanhanen, Minna; Huovinen, Anni; Laukkanen, Elisa

Julkaisun nimi: Terveiden ja hyvinvointialan innovaatiotoiminnassa tarvitaan osaamista ja rakenteiden muutosta kestävyden ja vastuullisuuden edistämiseksi

Julkaisuvuosi: 2022

Versio: Julkaistu versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Vanhanen, M., Huovinen, A. & Laukkanen, E. (6.6.2022). Terveiden ja hyvinvointialan innovaatiotoiminnassa tarvitaan osaamista ja rakenteiden muutosta kestävyden ja vastuullisuuden edistämiseksi. Teknologiaa hyvinvointia -blogi.

Haettu 8.3.2023 osoitteesta

<https://blogi.oamk.fi/2022/06/06/terveyden-ja-hyvinvointialan-innovaatiotoiminnassa-tarvitaan-osaamista-ja-rakenteiden-muutosta-kestavyden-ja-vastuullisuuden-edistamiseksi/>

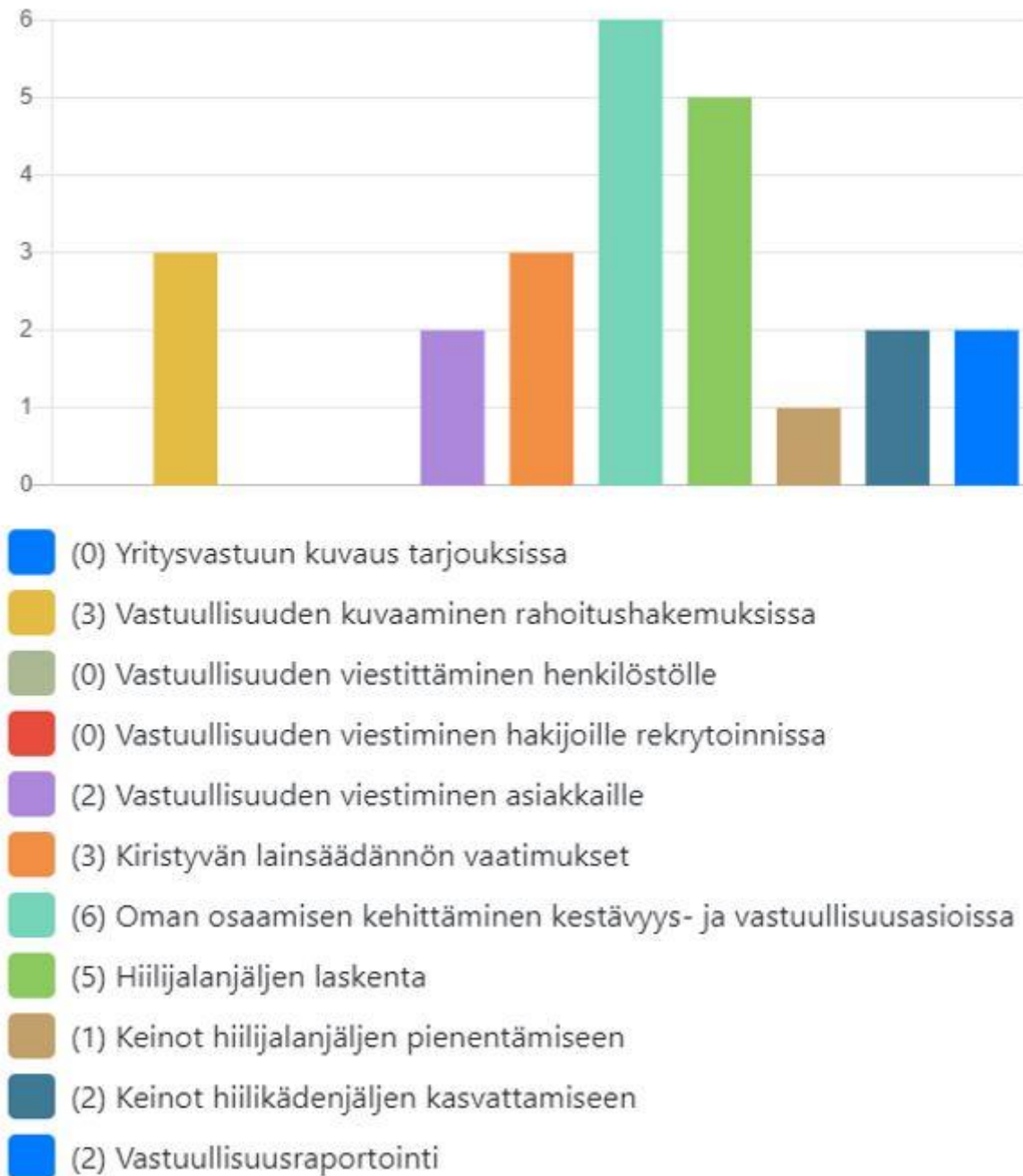
Terveyden ja hyvinvointialan innovaatiotoiminnassa tarvitaan osaamista ja rakenteiden muutosta kestävyiden ja vastuullisuuden edistämiseksi

JULKAISTU 6.6.2022

Vastuullisuus ja kestävä kehitys OuluHealthin innovaatiotoimissa

Älykäs TKI-toiminta digitaalisten hyvinvointi- ja terveysratkaisujen kehittämiseen (Äly-TKI) -hanke järjesti työpajan, jossa esiteltiin TKI-toiminnan kestävyiden ja vastuullisuuden edistämisen mahdollisuuksia ja käsiteltiin TKI-ympäristön kestävä kehityksen toimintasuunnitelmaa. Työpajassa pohdittiin, mitä tarpeita ja haasteita Pohjois-Suomen terveysalan yrityksillä on kestäväan kehitykseen liittyen. Osallistujat näkivät kestäväan kehityksen yritykselleen tärkeänä ja tarvitsivat tietoa aiheesta. Oman osaamisen puutteen lisäksi haasteiksi koettiin resurssien puute ja se, ettei tiedetä, mistä aloittaa.

Mihin näistä osa-alueista yrityksenne kaipaisi tukea? ...

Kuva 1. Yritysten tuen tarve kestävästä kehityksestä.

Yritykset halusivat kehittää osaamistaan kestävä kehittäminen ja vastuullisuuden osalta. Tässä vaiheessa osallistujien kiinnostus keskittyi vielä erityisesti hiilijalanjäljen laskentaan, jonka jälkeen on mahdollista keskittyä olemassa olevan hiilijalanjäljen pienentämiseen. Myös lainsäädännön muutokset ja läheisesti rahoitushakemuksiin liittyvät vihreän siirtymän tavoitteet ovat alueita, joihin halutaan lisätietoja. Sen sijaan vastuullisuusviestintää, jonka

merkitys kasvaa yhteiskunnassa jatkuvasti, ei koettu tämän työpajan osallistujien näkökulmasta merkittäväksi (kuva 1). Voikin olla, että tämä teema tulee olemaan enemmän tulevan sukupolven kiinnostuksen kohteena.

Kestävä kehitys -työpajan tavoitteena oli myös kasvattaa yritysten tietoisuutta kestäväyydestä ja vastuullisuudesta sekä niiden tuomista mahdollisuuksista yritystoiminnalle. Yritys voi tunnistaa itse toiminnassaan huomioitavia asioita YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden pohjalta. Osallistujat kokivat, että terveyden ja hyvinvoinnin alan toiminnalla voidaan vaikuttaa erityisesti kestävän kehityksen tavoitteisiin 3 (Terveyttä ja hyvinvointia), 9 (Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuuria) ja 10 (Eriarvoisuuden vähentäminen). Koettiin, että alalla voidaan edistää palveluprosesseja etäteknologioiden kautta. Terveyden ja hyvinvoinnin alan palvelujen saatavuuden koettiin paranevan digitalisaation myötä. Näiden edistämiseksi on tärkeää kehittää monialaista yhteistyötä, johon viittaa myös kestävän kehityksen tavoite 17 (Yhteistyö ja kumppanuus).

Kuva 2. YK:n kestävän kehityksen tavoitteet <https://sdgs.un.org/goals>

Vastuullisuus ei ole vaikeaa eikä kallista!

Digitalisaatioon liittyen ohjelmistokomponenttien suunnittelulla ja toteuttamisella on omat vaikutuksensa kestävän kehityksen edistämässä. Rakenteellisuus ja modulaarinen koodi vähentävät koodin kirjoittamistarvetta, ja uudelleenkäytettävät ratkaisut sekä avoimen koodin (open sw) hyödyntäminen ovat tärkeitä ja voivat säästää niin resursseja kuin energiaakin. Kehittämällä älykkäitä ratkaisuja, joita voidaan jakaa eteenpäin tai joita voidaan yhteiskehittää mm. tietokoneiden tai pilvipalveluiden energiaviisuus huomioiden, edistävät myös asiaa. Hyväksi havaitut alustaratkaisut, jotka tarjoavat toiminnallisuutta ja palveluja usealla osa-alueella ovat tärkeitä.

Asiakastarpeista lähtevä TKI-toiminta palvelee kaikkia osapuolia parhaiten, ja turhalta kehittämiseltä voidaan joissakin tapauksissa välttyä myös priorisoinnin avulla. Huoltotoimenpiteiden helppous, etädiagnostiikka ja -korjausmahdollisuudet ovat nykypäivän trendejä. Datan hyödyntämisessä oleellisen datan löytäminen ja sen esittäminen innovatiivisesti ja riittävän yksinkertaisesti reaaliajassa on tärkeää. Datan tulisi ohjata prosesseja sähköisen kalenterin sijaan. Digitaalisuuden innovaatiotoiminnan kehittämisessä herääkin mieleen kysymys: Olisiko alueella hyötyä pysyvistä kestävyiden ja vastuullisuuden asiantuntijan tehtävästä, joka vastaisi teemaan liittyvästä koordinaatio- ja kehittämistyöstä?

Digitalisaation osalta on hyvä muistaa, että toiminta ei muutu sen kautta automaattisesti kestävämmäksi, koska datan hiilijalanjälki voi olla suuri, ja laitteiden alihankintaketjujen vastuullisuutta on usein edelleen vaikea selvittää. Kuten kaikessa kestävässä kehityksessä, on tärkeää huomioida kestävä kehityksen kaikki kolme osa-aluetta: ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys.

Kuva 3. Kestävää ja vastuullista innovaatiotoimintaa Pohjois-Pohjanmaan alueella

Uuden innovaatiotoiminnan kehittämisen edellytyksinä pidettiin erityisesti rakenteiden ja asenteiden muutosta. Osallistujat pitivät tärkeänä, että datasta opitaan poimimaan kaikkein olennaisin tieto, koska digitaalisen tiedon hiilijalanjälki on myös korkea. Koettiin, että digitaalisia ratkaisuja on monilta osin jo hyvin saatavilla, mutta niiden käyttöönotossa ja ruohonjuuritason ratkaisuissa oli haasteita.

Innovoinnin tueksi kaivattiin toimijoiden tarpeiden keräämiselle vakiintunutta kanavaa ja alustaa design thinking -menetelmän pohjaksi. Osallistujat painottivat, että pilotointiin tarvittaisiin riittävän isoja kokonaisuuksia ja riittävästi asiantuntemusta kyseenalaistamaan olemassa olevia toimintatapoja. Konkreettisina tarpeina nousivat esille opasmateriaalit ja

neuvot siihen, miten päästä alkuun ja eteenpäin kestävässä ja vastuullisessa innovaatiotoiminnassa. Myös yhteistä ideointia sekä esimerkkien ja kokemusten jakamista pidettiin tärkeänä.

” Mahdollistetaan testiympäristön avulla uusien innovaatioiden testaaminen niin että huomioidaan tasavertaisuus ja palvelujen saavutettavuus mm. etäteknologian ratkaisujen kehittämisellä ja vaikuttavuuden todentamisella.”

Kirjoittajat:

Minna Vanhanen Oamk/Äly-TKI-hanke

Anni Huovinen / Oulun yliopisto

Elisa Laukkanen Oamk/Äly-TKI-hanke

LISÄMATERIAALIA:

Business Finlandilla avoinna aiheeseen hyvin sopiva haku, jossa on myös co-innovation mahdollisuus

<https://www.businessfinland.fi/ajankohtaista/haut/2022/teollisuuden-vahahiilisen-kiertotalouden-digitalisaation-ja-palvelukehityksen-rahoitushaku>

Turun hiilijalanjäljen laskentaopas- netissä CarbonWise-

hankkeesta: <https://kiertotalous2.turkuamk.fi/uploads/2020/10/2d1877f6-hiilijalanjalkilaskuriopas.pdf>

Digitainable – the Digitalization Sustainability Matrix :

ks. https://www.youtube.com/watch?v=nPSs_j659EM

<https://sdgs.un.org/goals>